Kære venner,

Tak, fordi jeg igen har fået lov til at holde Sankt Hans tale her i Nymosen.

Da jeg gjorde det sidste gang, troede jeg faktisk, at jeg ikke ville få lov igen.

Det gik nemlig sådan, at da jeg stillede mig op foran mikrofonen og sagde det samme, som jeg startede med her – "kære venner" – så brød et regnvejr af den anden verden løs.

Da jeg havde sagt de første to ord, kiggede jeg ned i manuskriptet, og da jeg kiggede op igen, så jeg kun ryggen af folk.

De løb væk fra pladsen.

Med årene kan man jo godt glemme et regnvejr.

Men det er svært at glemme synet af Vangede-borgere, der styrter af sted væk fra én, bare fordi man har sagt "kære venner".

Det fortalte jeg også formanden, da han ringede til mig og spurgte, om jeg ville holde årets tale.

"Tør I virkelig det?" spurgte jeg.

Det mente han godt, at Vangedes Venner ville risikere.

De seneste dage har jeg fulgt godt med i vejrudsigterne.

Det vil familie og tætte venner bevidne er en sjælden ting for mig. Det ser ud til, at det holder tørvejr.

Og det gør det jo ekstra spændende for mig at stå her i dag. Nu kan jeg ikke skyde skylden på vejret, hvis I forlader mig.

Lad os give det en chance.

Tak fordi I er kommet. Og tak til Vangedes Venner for endnu en gang at arrangere Sankt Hans aften her i vores dejlige kvarter.

--

Vi lever i en forandret tid. Verden har flyttet sig, og nogle gange tænker jeg på, om vi har ladet os flytte med den, i stedet for at stå fast på vores værdier.

Det er det, jeg gerne vil sige noget om i aften.

Nede i ambassadekvarteret går politi og militær rundt med store, skarpladte våben og passer på de udenlandske diplomater.

De unge skal igen gennem værnepligt og være længere tid i forsvaret, hvis de bliver udtrukket.

Danmarks militære udgifter vokser med milliarder år for år, og i Europa skal vi kunne forsvare os selv mod angreb udefra.

For ude i Europa er der krig. I Ukraine er det på femte år, og det er næsten blevet en normaltilstand. Hvilket er voldsomt at tænke på.

I Mellemøsten er begrebet ”krudttønde” efterhånden en underdrivelse, og ved siden af alt dette er der risikoen for tilfældige terroraktioner og angreb på civile over hele verden.

Det holder os mentalt i skak og beskæftiger efterretningsvæsen, politi og militær mere end nogen sinde før.

Jeg drømmer om, at vi holder fast i de nære fællesskaber og ikke lader os glide med ind i en verden præget af frygt og ondskab.

At vi beskytter vores børn og unge mod de farer, der også er helt reelle ude på det world wide web, som vi for 30 år siden så som virkeliggørelsen af den globale landsby.

I dag er det en verden bestående af parallelsamfund og hadtale. Og her er der ikke umiddelbart synligt politi og militærfolk til at passe på det mest dyrebare, vi har:

De næste generationer.

Det er et sted, hvor unge mennesker kan blive drevet til at gøre vanvittige ting mod sig selv og andre, og hvor det ser ud til, at det er gratis at skrive hårdt og nedsættende om andre mennesker.

--

Det har konsekvenser. Vi kan lide det eller lade være.

Men i takt med, at hastigheden på de digitale platforme er vokset eksponentielt, så er det også, som om vores tålmodighed og tolerance overfor vores næste er faldet med en tilsvarende hastighed.

Konsekvensen er blevet et samfund, der er bygget på historien, traditionerne og værdierne af i går. Og det har for mig at se lige nu svært ved at holde sammen mod de udfordringer, det møder.

Se nu bare over Nordsøen: I går meddelte den britiske premierminister, at han ikke længere har opbakning i sit parti til at være formand for sit parti, og derfor forlader han også posten som politisk statsoverhoved, når hans afløser er fundet.

Var det her en sommerrevy, kunne man sige, at de jo skifter statschefer derovre i et tempo, der får de italienske politiske traditioner med skiftende regeringer til at ligne en vals i slowmotion.

Men det er ingen revy. Det er alvor. Dyb alvor.

Rundt om på det europæiske kontinent ser vi, at yderfløjene tiltrækker større og større opbakning. Der er også tendenser til det herhjemme, synes jeg.

--

Det virker, som om vi som samfund er ved at glide fra hinanden.

Lidt hårdt trukket op: Vi finder hellere fjendebillederne frem, end vi kæmper for at forstå hinanden.

Men i stedet for at brokke os over, at Danmark ikke er med ved VM i herrefodbold, kunne vi invitere naboen ind i haven eller herned i Nymosen og selv spille bold.

Vi har selv et værn mod kriserne, men det kræver, at vi tager os sammen.

At vi – som politikerne i Folketinget sagde under regeringsforhandlingerne, at de ville gøre – vender os mod hinanden.

At vi åbner hænderne og holder sidemanden i hånden, i hvert fald i overført betydning.

Det er ligesom norske Nordahl Grieg skrev i sangen lige efter anden verdenskrig:

”Her er dit værn mod vold – her er dit sværd – troen på livet vort – menneskets værd. For al vor fremtids skyld – søg det og dyrk det – dø om du må men – øg det og styrk det.”

Det er ikke, fordi jeg opfordrer jer og os til at gå i døden. Den tid skal nok komme, og det er min påstand, at indtil vi skal dø, da skal vi leve.

Men vi skal leve frit.

Der er jo heller ikke ligefrem trøst at hente, når man kigger ud i resten af verden, udenfor Europa.

Der er *Fake News*, klimakrise og ustabilitet i et omfang, der i sig selv er skræmmende.

Men vi har selv svaret. Vi kan godt kalde det kærlighed. Vi kan også bare kalde det at vise andre mennesker interesse og samtidig møde dem med overbærenhed.

Og lige præcis her i fine, fine Vangede har vi alle forudsætninger for netop dét.

Bydelen er historisk kendt for at rumme alle mulige skæve eksistenser, og vi har altid haft vores andel af institutioner og bosteder.

Hvis man forestillede sig et ”Vangede Billeder” skrevet af Dan Turèll i 2026, ville meget nok være forandret i miljøbeskrivelserne, og huse og kvarterer er naturligvis forandret i forhold til for godt 50 år siden, da bogen udkom.

Men blikket for det anderledes og for dem, der ikke er helt som andre, vil stadig være båret af tolerance og medfølelse, for det er sådan, vi er i Vangede.

--

Det ville nok være en fortælling om, hvordan vi i det stille griner af beskrivelsen af genboen, der måske går i negligé eller med neglelak.

Men det må han da selv om.

Det samme gælder for piger, der leger med biler eller drenge, der leger med frisørdukker.

Vangede anno 2026 kunne godt være forbillede for resten af verden lige derude på den anden side af Lyngbyvej og ring 3.

Vi kunne godt være det sted, hvor vi smiler til naboen og giver en hånd i fodboldklubben eller i Vangedes Venner. Det er vi allerede, men vi kan gøre mere.

Ikke for at få noget igen.

Men for at give til det fællesskab, der på andre tidspunkter giver til os.

Vi kunne være den lille landsby, hvor man ikke blander sig i, hvem andre mennesker elsker. Om det er én af samme køn. Hvor hvert bord passer sit og nyder at se kærligheden mellem mennesker som det, det er: Noget positivt og styrkende både for dem selv og for fællesskabet.

For det underlige er, at vi kan jo rumme alle de andre ting, der sker i hverdagen.

De store, nogle gange samfundsomvæltende forandringer, der synes at skylle ind over os med stigende intensitet i disse år, accepterer vi.

Så kan vi vel også love hinanden at acceptere forskellighederne hos hinanden.

--

En af mine weekendhobbies er at læse papiravisen. Vi holder Politiken, og i weekenden kommer den på papir.

De kører et fast format med et større interview med en person – halvt eller helt kendt i offentligheden – som i løbet af de kommende dage fylder rundt. Det kan være 50, 60, 70, 75 eller mere.

Her folder disse typisk ældre mennesker den form for livsvisdom ud, som ikke behøver at hænge sammen med, hvor lang en uddannelse, man har taget, eller hvor mange, man har været chef for i hvor stor en virksomhed.

Men når spørgsmålene kommer, om der er noget, hovedpersonen fortryder, eller om de ved, hvad andre siger om dem, så opstår de underfundige og læseværdige svar.

Nogle af de blaserte og oppustede mandlige fødselarer kan godt besvare spørgsmålet om fortrydelse med en lidt verdensfjern tilgang, synes jeg.

Nej, der er ikke noget, de fortryder, og de ville egentlig gøre det hele om igen.

Ja goddag mand økseskaft.

De mere forstandige svar kommer oftest fra kvinderne. Men samlet set, så fortæller de – det kan være en ungdomsforelskelse, de aldrig gjorde mere ved.

Det kan være et valg, de traf tilfældigt som unge, og hvor bordet har fanget mange år ud i fremtiden.

Eller det kan være forholdet til deres egne forældre eller børn, som de gerne ville have haft skulle være bedre eller anderledes.

Over det hele synes jeg, at der hviler en ro og en fornemmelse af, at meningen med livet netop er at give det videre.

Livet stopper ikke med os, når vi stopper.

Og jo ældre, man bliver, jo mere bevidst bliver man også om, at en dag er det forbi.

Det hænger vel sammen med, at man mister sine forældre.

Nogle af vennerne dør også, og årringene i kroppen sætter sig tydeligere og tydeligere – som træet bliver tungere, bliver fysikken det også med årene.

Med den vished melder tanken sig også om, hvad man egentlig har udrettet. Måske i arbejdsmæssig sammenhæng, men ofte gælder tanken jo det private.

Var jeg en god far? Var jeg en god ven, en samvittighedsfuld søn og bror – var jeg god nok?

Det er jo dybest set kun én selv, der rigtig kan bedømme, om man har været god nok, for det er kun én selv, der kender alle forklaringerne og sammenhængene, der gik forud for og havde indflydelse på, hvordan man opførte sig i en given situation.

--

Helt grundlæggende synes jeg, at man skal passe sin egen køkkenvask og holde orden i den, når man kigger ud af vinduet efter genboen.

Engang sagde en gammel mand til mig, da jeg – som journalist – spurgte ham om en tredje person, at hvis man ikke kan sige noget pænt om andre, skal man tie stille.

Det var selvfølgelig også en slags udsagn, og det kom med i artiklen.

Men i bund og grund er det jo rigtigt. Og det er måske Sankt Hans-budskabet fra mig: Gå væk fra det forsurede og sammenrimpede, hvor du bagtaler og sladrer om andre.

Sig det til dem selv – og så vil du finde ud af, at din mening om, at fru Gyldenstjerne ikke bruger BH, er hende uendelig ligegyldig.

Eller du vil nå frem til, at naboen faktisk er rigtig glad for sine lilla, glaserede teglsten på taget og ikke ændrer holdning, fordi du fortæller ham, at du synes, de er grimme.

Pas din egen butik, og koncentrer dig om at gøre en forskel der, hvor det batter.

Sig fra overfor bøllerne. Sig fra overfor dem, der udnytter andre, og sig fra overfor dem, der bagtaler andre. Både i virkeligheden og på nettet.

Gør noget. Gør en forskel.

Gå ind i frivilligt arbejde, meld dig til hjemmeværnet eller bliv aktiv i et politisk parti eller en forenings bestyrelse.

Tag del i demokratiet. Det er så fint indrettet, at jo mere, vi vil det – jo mere er der til os. I foreningen, i kommunen, på arbejdspladsen.

Kort sagt: Vær med.

Det kan I godt. For I har så meget at give, at der ikke er noget at være flov over.

I fællesskabet betyder det ikke så meget, om man er kødspiser eller veganer – med mindre det er i Veganernes Landsforbund – og i fællesskabet handler det mest om, hvad du bringer til bordet.

Ikke hvad der er på det.

Hvis vi alle sammen lover hinanden at give lidt mere, at gøre lidt mere og at deltage lidt mere i det næste år frem mod Sankt Hans 2027 – så har vi også fået lidt mere at fortælle vores børn og børnebørn, og vi har lagt noget i den bunke, som folk en dag vil kigge på, når vi ikke er her mere.